

Vergaderjaar 2005–2006

25 098

Crisissituatie Grote Meren Gebied

Nr. 41

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 augustus 2006

In het Algemeen Overleg van 27 juni jl. (Kamerstuk 29 521, nr. 32) dat de minister van Buitenlandse Zaken, de minister van Defensie en ik hadden met Uw Kamer over de situatie in de Democratische Republiek Congo, deed ik uw Kamer de toezegging om schriftelijk een toelichting te geven over de door Nederland reeds verleende en nog te verlenen schuldverlichting voor dit land in het kader van het Heavily Indebted Poor Countries (HIPC) initiatief. Graag bied ik u hierbij, mede namens de minister van Financiën, de genoemde toelichting aan.

Toelichting

Nadat de Democratische Republiek Congo (hierna DRC) in juni 2002 een economisch hervormingsprogramma met het IMF overeenkwam (een Poverty Reduction and Growth Facility), kwalificeerde het land voor het zogenaamde Heavily Indebted Poor Countries-initiatief (kortweg HIPC). Deze kwalificatie voor HIPC gaf het land toegang tot schuldverlichting zoals die internationaal is overeengekomen voor zwaarverschuldigde landen.

De schuldverlichting zoals die in HIPC kader tot nu toe aan DRC werd verleend ziet er als volgt uit:

Voorafgaand aan het bereiken door DRC van het zogenaamde «HIPC-beslispunt» (een eerste schuldverlichtingsronde die geëffectueerd wordt zodra een land een begin van een «track record» heeft opgebouwd onder het kwalificerende IMF programma) kwam DRC in aanmerking voor een eerste schuldenbehandeling in de Club van Parijs. Dit betrof een zogenaamde «Napels-behandeling» in september 2002, die standaard door de Club van Parijs wordt verleend aan landen die zich voor het HIPC-initiatief hebben weten te kwalificeren. Met deze «Napels-behandeling» schold de Club van Parijs 67% van de achterstallige schulden en de schuldendienst over het toen lopende jaar kwijt. Dit betekende dat van de circa 8,9 miljard

USD schuld die DRC destijds bij de Club van Parijs had, er circa 4,6 miljard USD werd kwijtgescholden en circa 4,3 miljard USD werd geherstructureerd. Het Nederlandse aandeel in de kwijtschelding betrof circa 304 miljoen euro van de in totaal circa 510 miljoen euro aan exportkrediet-schulden (er stonden geen OS-leningen uit) die DRC op dat moment bij Nederland had.

Hierbij zij opgemerkt dat normaal gesproken binnen de systematiek van het HIPC- initiatief een land pas aan het eind van het proces, als het de doelstellingen in het kwalificerende IMF-programma heeft behaald, het leeuwendeel van de kwijtschelding krijgt. HIPC-landen met grote achterstanden ontvangen echter, vanwege de door de Club van Parijs toegepaste Napels-behandeling, ook reeds een grote kwijtschelding vóór het HIPC-beginpunt, in de vorm van 2/3 kwijtschelding van de achterstanden. Nederland heeft destijds in de Club van Parijs krachtig bezwaar gemaakt tegen deze gang van zaken omdat Nederland vond dat kwijtschelding van zo'n groot deel van de schulden pas zou moeten plaatsvinden aan het eind, als een land aan alle voorwaarden heeft voldaan die het HIPC-proces aan een land stelt. Nederland heeft er daarom voor gepleit dat bij dergelijke landen de kwijtschelding van de achterstanden wordt gefaseerd. Nederland stond echter met dit standpunt geïsoleerd.

In juli 2003 bereikte DRC het HIPC-beginpunt. Hiermee verkreeg het land recht op zogenaamde «HIPC interim relief», hetgeen betekende dat het land gedurende het verloop van het kwalificerende IMF-programma (circa 3 jaar) gedeeltelijke kwijtschelding kreeg van de in die periode te betalen schuldendienst aan het IMF, de Wereldbank en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank. Daarnaast werd door de Club van Parijs een zogenaamde «Keulen behandeling» aan DRC gegeven, die door dit crediteurenforum standaard wordt verleend aan landen die het HIPC-beginpunt bereiken. Deze behandeling zorgde ervoor dat de schuldendienst die DRC tussen 1 juli 2003 en 1 maart 2006 aan de Club van Parijs had moeten betalen voor 90% in 3 fasen werd kwijtgescholden. Het Nederlandse aandeel in deze «interim relief» betrof circa 44 miljoen euro.

De stand van zaken op dit moment is dat DRC het zogenaamde «HIPC-eindpunt» (de finale schuldverlichtingsronde nadat een land aan alle voorwaarden van het HIPC- proces heeft voldaan) nog niet heeft bereikt, omdat het kwalificerende IMF programma dit voorjaar «off track» geraakte. Het IMF heeft hierbij te kennen gegeven dat er sinds 2002 in DRC weliswaar economisch veel vooruitgang was geboekt (het BNP groeide met circa 6% per jaar), maar dat de uitvoering van het kwalificerende IMF programma sinds 2004 een moeizaam verloop kende. Dit hing samen met de depreciatie van de Congolese franc (veroorzaakt door politieke problemen), begrotingsoverschrijdingen, hervormingen die vertraging opliepen, afnemende reserves en toenemende inflatie. Hierdoor kon in 2006 in onvoldoende mate aan de vereisten en doelstellingen van het IMF-programma worden voldaan en liep het programma «off track».

Voor het behalen van het HIPC-eindpunt door DRC zal er daarom een nieuw kwalificerend IMF-programma moeten worden overeengekomen. Het IMF heeft aangegeven dat dit pas kan zodra er een nieuwe regering is geïnstalleerd (zoals uw Kamer bekend vonden op 30 juli jl. verkiezingen plaats en is de tweede ronde van de presidentsverkiezing voorzien op 29 oktober a.s.). De verwachting is dan ook dat een nieuwe regering pas op zijn vroegst eind 2006 zal kunnen aantreden. Volgens het IMF zal DRC diensgevolge op zijn vroegst pas midden 2007 het HIPC-eindpunt kunnen bereiken. Bij het bereiken van dit eindpunt zal conform de HIPC-procedures 90–100% van de resterende hoofdsom worden kwijtgescholden door de Club van Parijs (circa 4 miljard USD). Het Nederlandse

aandeel hierin zal circa 230 miljoen euro bedragen. Daarnaast zal DRC in het kader van het Multilateral Debt Relief Initiative (MDRI) kwijtschelding krijgen van vrijwel alle schulden bij het IMF, de Wereldbank en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank. Hiermee is nog eens een bedrag gemoeid van circa 3,5 tot 4 miljard USD.

Tot slot merk ik graag op dat Nederland het HIPC-initiatief altijd van harte ondersteund heeft. In mijn optiek moeten daarom landen die kwalificeren voor het initiatief en die gedurende het verloop van de deelname alle doelstellingen behalen en aan alle voorwaarden voldoen die HIPC aan hen stelt, voor schuldverlichting in aanmerking komen. Dit geldt ook voor DRC. Daarbij zij nadrukkelijk aangetekend dat zowel het IMF en de Wereldbank, als de Club van Parijs er vertrouwen in hebben dat DRC na de voltooiing van het verkiezingsproces in staat zal zijn om een nieuw IMF-programma af te sluiten, aan de laatste voorwaarden voor het behalen van het HIPC-eindpunt te voldoen, en in 2007/2008 het HIPC-eindpunt te bereiken.

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
A. M. A. van Ardenne-van der Hoeven